

Ljeto kada sam naučila letjeti

Uzrast:
7. i 8.
razred

Originalni naslov:

Leto kada sam naučila da letim

Redatelj: Radivoje Andrić

Žanr: obiteljski, komedija, drama

Država: Srbija, Hrvatska,

Bugarska, Slovačka

Godina: 2022.

Trajanje Filma: 87'

GLAVNE ULOGE

Klara Hrvanović
(Sofija)

Olga Odanović
(baka Marija)

Snježana Sinovčić
(teta Luce)

Žarko Laušević
(Nikola)

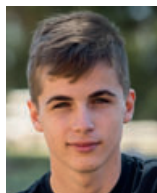
RIJEČ – DVIJE O REDATELJU

Radivoje Andrić-Raša

- srpski je redatelj i scenarist, karijeru je započeo kao kazališni redatelj
- snimio je filmove *Kad porastem biću kengur*, *Munje!*, *Tri palme za dve bitange i ribicu*, *Januarska reka* i *Leto kada sam naučila da letim*
- za film *Kad porastem biću Kengur* osvojio je jednu od nagradu na festivalu u Motovunu

PREPORUKA ZA GLEDANJE

Luka Bajto (u filmu Luka):

„Mislim da bi svi trebali pogledati ovaj film, sve generacije. On izaziva različite emocije, od tuge do smijeha, razbija granice različitosti i stvara zajedništvo.“

ZANIMLJIVOSTI

- film je sniman u hrvatskoj koprodukciji (koprodukcija – zajednički rad, suradnja na snimanju filma)
- sniman je na otoku Hvaru, u Starom Gradu
- glumci su, nakon projekcije filma u Novom Sadu, davali autograme 45 minuta

NAGRADE

- BUFF Film Festival, Malmö, Švedska (natjecateljski program) - nagrada za najbolji europski film
- Malmö 2022. – nagrada za najbolji europski film
- Pula film festival 2022., Pula, Hrvatska - nagrada publike u međunarodnoj konkurenciji
- Pula film festival 2022., Pula, Hrvatska - *Zlatna arena* za najbolji hrvatski doprinos u manjinskoj koprodukciji Snježani Sinovčić Šiškov

FESTIVALI

BUFF Film Festival, Malmö, Švedska – natjecateljski program

Vila 2022., Vrdnik, Fruška gora

Sofia IFF 2022., Sofija, Bugarska – sekcija Balkan Competition – izvan konkurencije

Zlín Film Festival 2022., Republika Češka – međunarodni program dječjih dugometražnih filmova

Transilvania FF 2022., Rumunjska – sekcija EducaTIFF

FILMYing – EVENT 2022., Mađarska

KinderKinoFestivals Schwäbisch Gmünd 2022., Njemačka

BIKY 2022., Južna Koreja

Omladinski filmski festival Sarajevo 2022., Bosna i Hercegovina – OFF Screen

Pula film festival 2022., Pula, Hrvatska - međunarodni natjecateljski program

PODSJETNIK PRIJE PROJEKCIJE

Prisjetite se filmova koji su snimljeni prema književnom djelu (npr. *Dnevnika malog Perice* Vjekoslava Majera i igranog filma *Tko pjeva zlo ne misli* Kreše Golika).

Što je temelj i književnoga djela i filma? (*fabula*)

Je li književno djelo odmah spremno za snimanje? (*ne*)

Čime se izražava književno djelo? (*riječima*)

Čime se izražava film? (*slikom i zvukom*)

Što je potrebno učiniti prije snimanja filma prema književnom djelu? (*prilagoditi književno djelo filmu, napisati scenarij i knjigu snimanja*)

SCENARIJ

- donosi opis scena (što koja scena prikazuje, zvukovi koji se čuju)

KNJIGA SNIMANJA

- razrada scena po kadrovima:

VIDEO - opis kadra (što se u kadru događa, kako se ponašaju glumci, scenografija, kostimografija), mjesto i vrijeme snimanja, vrsta plana i kuta snimanja, vrsta pokreta kamere

AUDIO - zvukovi

ADAPTACIJA

- prerada književnog djela u film

Film *Ljeto kada sam naučila letjeti* snimljen je prema istoimenom romanu autorice Jasminke Petrović.

I roman i film postali su tinejdžerski hit.

KRATKI SADRŽAJ

Dvanaestogodišnja Sofija dolazi sa svojom bakom Marijom u obiteljsku kuću na Hvaru. Čezne za svojim društvom, kampiranjem i prvim poljupcem. Ljetovanje bez društva i interneta teško joj pada. Društvo su joj samo naporna baka Marija i teta Luce. No, u jednom trenutku sve se mijenja. Otkriva rođake o kojima joj nitko ništa nije govorio. Baka i teta zagonetno se ponašaju. Klupko obiteljske tajne počinje se odmotavati... Boravak na Hvaru Sofiji donosi nova životna iskustva, odrastanje, ali i ono što je željela – veselo društvo, zabavu i...Sve postaje ljetovanje iz snova.

MOTIVACIJA

✎ Razmislite jeste li se ikada osjećali poletno i lagano kao perce, imali ste osjećaj kao da letite.

Što je potaknulo takav osjećaj?

Opišite taj trenutak.

Što očekujete od filma s naslovom *Ljeto kada sam naučila letjeti*? Obrazložite svoj odgovor.

UPUTE ZA GLEDANJE FILMA

Tijekom gledanja filma obratite pozornost na:

- prvi kadar (što prikazuje, mjesto, zvukovi, otkud je snimljen)
- kadar u kojem Sofija razgovara s majkom
- odnos Sofije i bake (na početku i na kraju filma)
- izgled pristaništa na Hvaru, zvukove i ambijent
- prvi susret Marije i Luce
- odnose bake Marije i sestre Luce
- odnos Sofije i tete Luce
- prvog znaka da su u obitelji zategnuti odnosi
- prikaz obiteljskih odnosa (gluma)
- kadar u kojem je tišina
- Lukinu ulogu u Sofijinom ljetovanju

NAJAVA FILMA

Ljeto kada sam naučila letjeti, Radivoje Andrić

DOJMOVI O FILMU

🍷 Iznosite svoje dojmove o filmu.

Jeste li očekivali ovakav tijek radnje? Obrazložite svoj odgovor.

Što vam se posebno svidjelo? Navedite primjere.

Koji vam je dio filma bio najuzbudljiviji?

RAZGOVOR O FILMU

🍷 Prisetite se kadra koji gledatelje uvodi u film.

Opišite ga. (*Sofija pluta ispod vode, čujemo njezine misli*)

👉 KADAR

- jedna neprekinuta filmska snimka

🍷 Gdje je kadar snimljen? (*u bazenu*)

Koje ste zvukove čuli? (*zvuk mjehurića vode, Sofijina razmišljanja, glazbu*)

Što ste o Sofiji zaključili prema monologu koji ste čuli? (*želi raditi što ona želi*)

Gdje se kamera nalazi u odnosu na Sofiju? (*ispod Sofije*)

Kako nazivamo takav kut snimanja? (*donji kut snimanja ili žablja perspektiva*)

👉 KUT SNIMANJA/RAKURS - VRSTE

- donji kut snimanja/žablja perspektiva
(snimamo odozdo, kamera se nalazi ispod objekta koji snimamo)
- gornji kut snimanja/ptičja perspektiva
(snimamo odozgo, kamera se nalazi iznad objekta koji snimamo)

Koji plan je redatelj koristio u prvom kadru? (*blizi i polublizi*)

👉 PLAN

- udaljenost kamere od mjesta snimanja (određuje se prema odraslom čovjeku)

👉 VRSTE PLANOVA

- total (T) - cjelina nekog ambijenta, srednji plan (S) – cijeli čovjek, američki plan (A) – čovjek od glave do koljena, polublizi plan (PB) – čovjek od glave do pojasa, blizi plan (B) – poprsje čovjeka, krupni plan (K) – glava čovjeka, detalj (D) – oko, uho, prst...

🍷 Prisetite se trenutka Sofijinog razgovora s majkom za vrijeme putovanja na Hvar.

Što posebno dolazi do izražaja tijekom njihovog razgovora? (*suprotnost - majka radosno razgovara, Sofija je namrgođena*)

Kako se Sofija osjeća? (*ljuta je jer nije s društvom išla na kampiranje*)

Osjećate li se i vi ponekad kao Sofija? Navedite primjer.

Što ste uočili u kadru? (*obje se vide*)

Na koji način postizemo takav kadar? (*montažom*)

👉 MONTAŽA

- povezivanje kadrova u veće cjeline
- montažom možemo istovremenu radnju prikazati u istom trenutku

🎬 Što je redatelj postigao takvim montažnim postupkom? (*naglašavanje kontrasta/suprotnosti u ponašanju Sofije i majke*)

U istom kadru pojavljuje se i baka. Na koji način? (*baka se naginje u kadar kako bi komentirala Sofijin razgovor s majkom, majka iz kadra nestaje i kamera se prebacuje na odnos Sofije i bake*)

Što je redatelj postigao takvim postupkom? (*prenaglašavanje razlika između generacija i Sofijinog očaja zbog neodlaska na kampiranje s društvom*)

Kako se baka ponaša prema Sofiji? (*neprekidno ju opominje i daje joj upute*)

Kako ju Sofija doživljava? (*naporna joj je*)

🎬 Prisjetite se kadrova dolaska trajekta na Hvar.

Što kadrovi prikazuju? (*bacanje konopa s broda, pristanište, gužvu, turiste, mještane, silazak turista s trajekta, susret Sofije i Luke, susret Marije i Luce, susret Sofije i Luce*)

Nabrojite zvukove koji se čuju. (*zvuk broda, buka ljudi u pristaništu, Marijino dozivanje Luce, ispadanje stvari iz ruksaka, dovikivanje mještana, Lukino dovikivanje, razgovor Marije i Luce, zvuk njihovog ushićenja i poljubaca*)

Opišite atmosferu. (*bučno, puno radosti*)

Smatrate li da je prikaz pristaništa uvjerljivo prikazan? Obrazložite svoje mišljenje.

Što odaje vrlo emotivan susret bake Marije sa sestrom Lucom? (*gluma*)

Opišite njihovu glumu tijekom susreta. (*izraz lica – ushićenje i ganuće, ne obraćaju pažnju na druge ljude i događaje, usredotočene su samo jedna na drugu, susret gotovo bez riječi, čvrsti zagrljaj, uzdah i plač od sreće, zvuk poljupca*)

Zaključite koliko je dobar glumac važan za uspjeh filma.

👉 GLUMAC

- dobra gluma pridonosi uvjerljivosti uloge u filmu
- loša gluma može uništiti dobru priču filma
- glumac je dobar ako mu gledatelji vjeruju da proživljava ono što se događa liku kojeg glumi

🎬 Prisjetite se situacija i susreta u kojima se našla Sofija.

Što vas je nasmijalo?

Jeste li se u nekim dijelovima filma mogli poistovjetiti s njom?

Navedite koji su to dijelovi.

♣ Prisetite se trenutka Sofijinog susreta s društvom u uskoj uličici. Sofija hoda s dječakom iz Slovačke. Razmislite kako je kamera snimila taj kadar. Je li bila u pokretu ili mirna? (u pokretu, pratila ih je)

Kako nazivamo takvu vrstu pokretne kamere? (vožnja ili far)

👉 POKRETI KAMERE

- način na koji kamera snima

♣ KADAR MOŽE BITI

- a) STATIČAN (kamera je tijekom snimanja mirna)
- b) DINAMIČAN (kamera se tijekom snimanja kreće)

♣ VRSTA POKRETNE KAMERE

- a) PANORAMA ILI ŠVENK – snima pokret od točke A do točke B, s jedne na drugu stranu (s lijeve strane na desnu ili obratno, odozgo prema dolje ili obratno, kružno oko svoje osi)
- b) VOŽNJA ILI FAR – kamera se pokreće zajedno s postoljem (dolly kolica, auto ili slično)
- c) KAMERA NA DIZALICI/KRANU – snimatelj se podiže zajedno s kamerom
- d) KAMERA IZ RUKU – snimamo iz ruke, nepredvidiva je, nije mirna
- e) STEADYCAM – kamera je pričvršćena za snimatelja (sustav opruga koje zajedno s kamerom snimatelj nosi)

♣ Zaključite kakvi su odnosi među likovima.

Kakav je odnos dviju sestara? Navedite primjere. (*topao i srdačan – dirljiv susret u pristaništu, prisjećanje zajedničkih davnih dana na Hvaru*)

Kako se razvija odnos između Sofije i tete Luce? (*na početku – Sofija smatra da je Luce naporna, Luce se trudi oko nje, kasnije – Sofija i Luce imaju prijateljski odnos*)

Kako Sofija doživljava tetu Luce? Zašto? (*zabavna, puna razumijevanja za potrebe i želje mladih – podrška joj je*)

Smatrate li da su baka Marija i teta Luce različite? Zašto?

Kakav je odnos Sofije i bake na početku filma, a kakav na kraju? Navedite primjere. (*na početku zategnut, uvijek misle i žele suprotno – Sofija želi biti slobodnija, družiti se s vršnjacima, baka joj to ne dopušta; na kraju pun razumijevanja – Sofija baki povjeri da se prvi puta poljubila, baka otkriva detalje o svojem prvom poljupcu, zajedno se raduju društvu koje ih je došlo ispratiti*)

♣ Iznesite svoje mišljenje vezano uz obiteljsku tajnu.

U kojem trenutku ste primijetili da baka Marija ima zategnuti odnos s bratom Nikolom? (u pristaništu kada jede smokve koje je Nikola ubrao)

Kakav je odnos dviju sestara kada se spomene Nikola? (*zategnut*)
 Kako obiteljsku tragediju doživljavaju stariji? Navedite primjere. (*ne mogu oprostiti – Marija i Nikola ne razgovaraju 25 godina, prilikom susreta na Hvaru samo se pogledavaju bez riječi, teško im pada takav odnos jer su brat i sestra i vežu ih osjećaji duboke povezanosti, ali to je jače od njih*)

Tko ih uporno pokušava pomiriti? (*sestra Luce*)

Koji trenutak dovodi do preokreta? (*kada sestra Luce završi u bolnici*)

Kako obiteljsku tragediju doživljavaju mladi? Navedite primjere. (*ne razmišljaju o različitosti i prošlosti, druže se i sklapaju prijateljstva*)

Kako nazivamo vrste filma u kojem se likovi suočavaju s emocionalnim problemima? (*drama*)
 Smatrate li da emocionalni problemi utječu na međuljudske odnose? Obrazložite svoje razmišljanje.

🍀 Prisetite se trenutka kada baka Marija dovodi Sofiju bratu Nikoli.

Navedite zvukove koji prate sliku. (*glazba, tišina, tri riječi koje izgovara Nikola*)

Koji zvuk posebno dolazi do izražaja? (*tišina*)

Što je tišina izazvala tijekom prikaza njihovog susreta? (*napetost, nelagodu*)

👉 VRSTE ZVUKOVA U FILMU

- šumovi (najprirodniji zvuk u filmu, različiti šumovi nas okružuju), dijalog i monolog, tišina (izaziva napetost u filmu), glazba (pojačava radnju, ali je najneprirodniji zvuk u filmu)

👉 ZVUK U OFF -u

- zvuk koji se u filmu čuje, ali ne vidi se njegov izvor

Zašto su kadrovi, koji prikazuju njihov susret u tišini, snimljeni *blizim* planom? (*naglašavanje osjećaja na licima*)

Što je simbolika plana *detalja* u kojem Nikola drži Sofiju za ruku i vodi je svojoj kući? (*početak prihvaćanja i pomirenja*)

🔑 Zaključite zašto je naslov filma simboličan.

Što je Sofija na Hvaru doživjela? (*ne očekivano ljeto iz snova, nova životna iskustva*)

Smatrate li da se promijenila? Obrazložite svoj odgovor.

Kakvu je ulogu imao Luka u Sofijinom ostvarenju ljetovanja iz snova? Navedite primjere. (*Luka ju je prihvatio i uveo u svoje društvo, omogućio joj zabavu, upoznavanje dječaka s kojim će doživjeti prvi poljubac*)

Što je Sofija na Hvaru naučila o životu? (*bitni su dobri obiteljski odnosi, oprost je važan dio života ljudi, i stariji se znaju zabavljati, mogu razumjeti potrebe i želje mladih, različite generacije mogu biti u prijateljskim odnosima, kad se čovjek najmanje nada - ostvare mu se želje, život donosi neočekivane ljude i događaje*)

Što znači da je Sofija to ljeto naučila letjeti? (*promijenila se – postala je zrelija u razmišljanju i odnosu prema starijima, doživjela je s vršnjacima ono o čemu je maštala*)

Opravdava li naslov filma filmsku priču? Obrazložite svoj odgovor.

FILMSKI ZADATAK

Izaberite jedan od ponuđena tri filmska zadatka.

- Istražite među vršnjacima što je najčešći problem u odnosima između tinejdžera i odraslih.
Zapišite u natuknicama najoriginalnije odgovore.
Prema natuknicama napišite kratku priču.
Podijelite uloge.
Mobitelom snimite kratki igrani film.
Svoje kratke filmove prikažite u razredu.
- Napišite nastavak filma, dio u kojem Sofija svojem društvu u Beogradu priča kako je prošlo ljetovanje na Hvaru.
Svoje nastavke pročitajte u razredu.
- Napišite komentar na film (svoja razmišljanja potkrijepite primjerima).

POVEZANOST SA ŠKOLSKIM PREDMETIMA

- Hrvatski jezik (razumijevanje filmske priče, scenarij, knjiga snimanja, adaptacija, kadar, plan i vrste planova, kut snimanja/rakurs i vrsta, montaža, pokreti kamere i vrsta pokretne kamere, glumac, zvuk u filmu i vrste zvukova u filmu, narječja, mjesni govor, srpski jezik)
- Informatika (društvene mreže, internet, montaža)
- Geografija (Hvar, mediteranska klima)
- Povijest (Domovinski rat)
- Likovna kultura (kompozicija kadra, portret)
- Glazbena kultura (uloža glazbe u filmu)
- Sat razrednika (opraštanje, odnos tinejdžera i starijih, zajedništvo)

ISHODI

7. razred

OŠ HJ C.7.1. Učenik obrazlaže pozitivan i negativan utjecaj različitih medijskih tekstova na razvoj stavova i vrijednosti.

OŠ HJ C.7.3. Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju.

8. razred

OŠ HJ A.8.1. Učenik govori i razgovara u skladu sa svrhom govorenja i sudjeluje u planiranoj raspravi.

OŠ HJ C.8.3. Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju.

